

Näringsdepartementet

Rådets möte (jordbruks- och fiskeministrar) den 23 januari 2017

Ansvarigt statsråd: Sven-Erik Bucht

Icke lagstiftande verksamhet

4. Ordförandeskapets arbetsprogram

- Föredragning av ordförandeskapet

Bakgrund:

Det maltesiska ordförandeskapet kommer att vid rådsmötet presentera sitt arbetsprogram för det kommande halvåret. Ordförandeskapets övergripande prioriteringar rör;

- Migrationsfrågor
- EU:s inre marknad
- Säkerhet
- Social inkludering
- Europas närområde
- Maritima frågor

Därtill kan det förmodas att Brexit-processen kommer att sätta sin prägel på det matesiska ordförandeskapet.

På jordbrukssidan har det maltesiska ordförandeskapet ambitionen att återuppta förhandlingarna om regelverket för ekologisk produktion liksom att fortsätta förhandlingen om Omnibusförordningen. Fördjupade diskussioner om den framtida jordbrukspolitiken efter 2020 väntas också under våren. Vidare kommer ordförandeskapet prioritera handelsfrågor, jordbruk och klimatförändringar samt hållbart vattenbruk. Hållbart vattenbruk är även temat för det informella ministerrådsmötet i maj.

På fiskesidan kommer ordförandeskapet att lägga fokus på att rådet ska nå en allmän inriktning om en ny ramförordning om tekniska regler. Ordförandeskapet har även som målsättning att rådet ska nå en allmän inriktning om en flerartsplan för Nordsjön. Utöver dessa kommer förslaget om externa fiskeflottan, flerartsplan för små pelagiska bestånd i Adriatiska havet, flerartsplan för demersala bestånd i nordvästra och sydvästra vatten samt i västra Medelhavet att hanteras.

På djur- och livsmedelsområdet lyfter ordförandeskapet upp vikten av att fortsätta arbetet för att förebygga antimikrobiell resistens och hoppas på framsteg i förhandlingarna om förslagen om veterinärmedicinska produkter och läkemedel i foder.

Vad gäller skogsfrågor avser det maltesiska ordförandeskapet verka för att arbetet för ett hållbart skogsbruk och handel med lagligt avverkat timmer (och trävaror) framhålls på internationell nivå. Ordförandeskapet vill också nå fram till en balanserad EU-position som reflekterar unionens ansträngningar för att skydda skogen samt bruka den på ett hållbart sätt, inför FN:s skogsforums tolfte session som äger rum i New York i maj 2017.

5. Internationella handelsfrågor - Studie av följderna av koncessioner i frihandelsavtal om jordbruksprodukter

- Diskussion

Bakgrund:

Vid WTO-ministermötet i Nairobi i december 2015 lyckades medlemmarna enas om ett Nairobi-paket som bl.a. innebär en utfasning av exportbidrag. Diskussioner pågår nu för att förbereda nästa WTO-ministermöte som äger rum den 10-14 december 2017 i Buenos Aires. Särskilt prioriterade jordbruksfrågor rör begränsningar av handelsstörande jordbruksstöd, en permanent lösning för offentlig lagerhållning för livsmedelsförsörjning, den särskilda skyddsmekanismen (SSM) för utvecklingsländer samt stöd till bomullssektorn.

EU förhandlar också frihandelsavtal med ett flertal parter. De senaste åren har förhandlingarna med USA och det s.k. TTIP-avtalet (Transatlantic Trade and Investment Partnership), rönt störst uppmärksamhet. EU förhandlar även med Japan där målsättningen är att avsluta förhandlingarna i början av 2017 samt med bl.a. Malaysia och sedan 2016 med Indonesien och Filippinerna. Förhandlingarna med Mercosur¹ har återupptagits och förhandlingar avses starta med Australien och Nya Zeeland under 2017.

Kommissionen presenterade på jordbruksrådet den 15 november 2016 en studie av frihandelsavtalens påverkan på jordbruksprodukter. Bakgrunden var en begäran från ett flertal medlemsstater. I studien konstateras att EU är världens största importör och exportör av jordbruksprodukter och sedan 2010 nettoexportör samt att jordbrukarnas inkomster och sysselsättning är beroende av exporten. Ökade exportmöjligheter bedöms finnas för mejeriprodukter (särskilt ost och skummjölkspulver), spannmål samt vin och drycker. Produktsektorer som är känsligare för konkurrens är nötkött, ris samt i något mindre utsträckning kycklingkött, fårkött och socker. Det konstateras att detta inte var oväntade resultat och att kommissionen redan arbetar för att skydda dessa sektorer i de olika frihandelsförhandlingarna.

I studien konstateras att dess slutsatser begränsas av att minskade tekniska handelshinder inklusive sanitära och fytosanitära hinder inte omfattas. Likaså beaktar studien inte att EU i handelsavtal brukar begränsa marknadstillträdet för känsliga produkter med hjälp av tullkvoter. Dessutom har vissa produktkategorier av stor betydelse för EU:s export, inte minst bearbetade jordbruksprodukter, inte fullt ut kunnat inkluderas i studien. Resultaten begränsas också till effekter på EU-nivå.

---

¹ Brasilien, Argentina, Uruguay och Paraguay

Förslag till svensk ståndpunkt

Det multilaterala samarbetet inom ramen för WTO är prioriterat för regeringen. Sverige stödjer likaså EU:s förhandlingar med olika parter om bilaterala och regionala frihandelsavtal och för fram offensiva intressen på jordbruksområdet utan att avkall görs på viktiga värden såsom människors och djurs hälsa.

Regeringen välkomnar studien om frihandelsavtalens påverkan på jordbruksprodukter och dess slutsats att ökade exportmöjligheter till följd av handelsavtal kan generera tillväxt, sysselsättning och mervärde för den europeiska livsmedelssektorn. Regeringen menar emellertid att hela ekonomin behöver omfattas av studien för att slutsatser ska kunna dras vad gäller frihandelsavtals påverkan på EU. Fortsatta ansträngningar för att öka jordbrukets produktivitet och konkurrenskraft på ett hållbart sätt behöver prioriteras i jordbrukspolitiken, bl.a. genom satsningar på utbildning, forskning och rådgivning, så att jordbrukssektorn ska kunna dra nytta av nya exportmöjligheter och möta ökad importkonkurrens.

Datum för tidigare behandling i riksdagen:

Frågan var senast föremål för information i miljö- och jordbruksutskottet den 10 november 2016 samt för samråd med EU-nämnden den 11 november 2016.

6. Rapport om marknadssituationen och det s.k. mjölkpaketet

- Information från kommissionen

- Diskussion

Bakgrund:

Mjölkpaketet (ej att förväxla med de senare årens krispaket) är ett paket med rättsliga bestämmelser som har varit ikraft sedan 2012 och som löper ut den 30 juni 2020. Mjölkpaketet är integrerat i den gemensamma marknadsordningen och berör bl.a. bestämmelser om obligatoriska kontrakt, producentorganisationer i mjölksektorn och kollektiv förhandling. Enligt

bestämmelserna ska kommissionen uppdatera rådet och Europaparlamentet om implementeringen och effekterna av mjölkpaketet samt om marknadssituationen. Denna uppdatering ska ske i form av två stycken rapporter, en 2014 samt en 2018. Som en del i krispaketet 2015 beslöts dock att rapporten för 2018 skulle tidigareläggas. Kommissionen ska därför presentera rapporten redan på jordbruks- och fiskerådet den 23 januari 2017.

Kommissionens rapport konstaterar att mjölkpaketet har haft en positiv effekt för lantbrukare i EU, bland annat i form av ökade möjligheter för jordbrukare att organisera sig och att förhandla kontrakt. Rapporten pekar även ut möjligheter till vidare utveckling och lyfter bl.a. fram ett ökat utbyte av best practices samt bättre marknadsföring. Därtill pekar rapporten på att medlemsstater där organisationsgraden är låg kan sätta ökat fokus på producentorganisationer i landsbygdsprogrammet.

Den andra delen i kommissionens rapport avhandlar marknadsutvecklingen sedan mjölkpaketets ikraftträdande. Rapporten noterar de senare årens negativa marknadsutveckling med rekordlåga priser men konstaterar samtidigt att marknaden nu ser ljusare ut. Under sommaren 2016 började priserna på mejeriprodukter att återhämta sig till följd av minskat utbud och ökad efterfrågan. Marknadsbalansen har under det senaste halvåret förbättrats vilket också har lett till stigande priser på mejeriprodukter.

Enligt rapporten är den globala efterfrågan fortsatt stark och 2016 var Nya Zeeland och EU världens två största exportörer av mejeriprodukter. Marknadsutsikterna på medellång sikt (2015-2025) är fortsatt ljusa och efterfrågan väntas öka globalt såväl som inom EU. EU väntas ha den kraftigaste ökningen i export och produktion. Utbudsutvecklingen väntas vara balanserad och driven av marknaden.

Förslag till svensk ståndpunkt

Regeringen avser notera informationen. Det är positivt att bestämmelserna i paketet har främjat utvecklingen av producentsamarbete i mjölksektorn. Det är samtidigt viktigt att fortsatt värna avtalsfriheten och att inte försämra konkurrensen på marknaden. Paketet har framför allt haft en effekt i medlemsstater vars mjölkbönder tidigare har haft svårt att organisera sig. För Sveriges vidkommande har mjölkpaketets effekter inte varit lika tydliga då organisationsgraden sedan lång tid tillbaka har varit hög i Sverige.

Datum för tidigare behandling i riksdagen:

Frågan har inte tidigare varit föremål för samråd med EU-nämnden eller information i miljö- och jordbruksutskottet.

Övriga frågor

7. Slutsatserna från den 40:e konferensen mellan direktörerna för EU:s utbetalande organ (Bratislava den 12–14 oktober 2016)

- Information från den slovakiska delegationen

Varje ordförandeskap brukar hålla en konferens för EU:s utbetalande myndigheter på jordbruksområdet. Under Slovakien's ordförandeskap hölls konferensen i Bratislava den 12-14 oktober 2016. Konferensen omfattade tre tematiska seminarier och behandlade ökat utbyte av information om bedrägeri och oegentligheter i Landsbygdsprogrammet, förenkling av tvärvillkoren samt hantering av kontrollbesök hos motagare. Jordbruksverket deltog från svensk sida.